Lieta Nr. C12136714

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Daugavpilī 2014.gada 27.augustā

Daugavpils tiesa

šādā sastāvā: tiesnese I.Šteine

ar sekretāri I.Ragini, tulci Z.Bidzāni

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu,

k o n s t a t ē j a:

2014.gada 12.martā ar precizējumu 22.aprīlī /pers. A/ (pēc uzvārda maiņas /uzvārds/) cēla prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, norādot, ka laulība ar atbildētāju pastāvēja no 2000.gada 25.novembra līdz 2007.gada 18.oktobrim. Laulībā pusēm piedzima dēls /pers. D/. Atbildētājs nerūpējas par bērnu un nepiedalās viņa uzturēšanā. Prasītāja norādīja, ka viņai ir zināms atbildētāja aptuvenais ienākumu apmērs, kas pārsniedz 2000 EUR. Prasītāja norādīja šādus izdevumus bērna uzturēšanai: ēdināšana 437,37 EUR, izglītība 11,39 EUR, ārstēšana 50,15 EUR, apģērbs, apavi un citi izdevumi 163,83 EUR, divritenis 170 EUR, kopā 703,41 EUR mēnesī.

Pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, prasītāja lūdza piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus bērna uzturēšanai 500 EUR ik mēnesi, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas tiesā un turpinot līdz bērna pilngadībai.

2014.gada 26.maijā atbildētājs iesniedza paskaidrojumu (lietas 43.-44.lapa), norādot, ka prasību atzīst daļēji. Atbildētājs norādīja, ka nav strīda par to, ka /pers. D/ ir pušu kopīgais bērns. Neatbilst patiesībai prasībā norādītais, ka atbildētājs nerūpējas par bērnu un nepiedalās bērna uzturēšanā, jo gan laulības laikā ar prasītāju, gan arī pēc laulības šķiršanas 2007.gadā atbildētājs rūpējas par bērnu un viņa labklājību. Pēc laulības šķiršanas arī turpināja pildīt savus tēva pienākumus: savu materiālo iespēju robežās labprātīgi pārskaitīja prasītājai uzturlīdzekļus kopīgā bērna uzturēšanai, palīdzēja bērnam, kad viņš mācījās pirmajā klasē, sarakstoties internetā un zvanot uzturēja ar dēlu ciešu kontaktu, dāvināja dēlam dāvanas, piemēram, 2013.gadā uzdāvināja mobilo telefonu, velosipēdu un daudzas citas dāvanas. Atbildētājs apmaksā dzīvokļa [..] Daugavpilī, izdevumus par komunālajiem pakalpojumiem, jo uzskata, ka tas ir būtiski, lai bērnam paaugoties, būtu savs dzīvoklis, kur uzsākt patstāvīgu dzīvi. Tai laikā, kad atbildētājs dzīvoja Daugavpilī, bērns ļoti bieži un ilgstoši dzīvoja pie atbildētāja. Atbildētājs rūpējās par bērnu, audzināja un uzturēja, jo tas ir katra vecāka pienākums. Prasītāja nepiedzina uzturlīdzekļus no atbildētāja, kamēr viņš dzīvoja Latvijā, bet uzzinot, ka atbildētājs strādā ārzemēs, cēla prasību, maldīgi uzskatot, ka atbildētājam ir lieli ienākumi.

2008.gada pavasarī atbildētājs uzsāka kopdzīvi ar citu personu un šai kopdzīvē 2008.gada 13.decembrī piedzima meita /pers. F/, 2013.gada 7.novembrī atbildētājs noslēdza laulību ar sava bērna māti [..].

Nespēdams atrast darbu Latvijā, atbildētājs bija spiests doties darba meklējumos uz Vāciju, lai nodrošinātu sevi, savu ģimeni un sniegtu dēlam no pirmās laulības uzturlīdzekļus vismaz minimālajā apmērā. Ņemot vērā atbildētāja vājās vācu valodas zināšanas, viņš atrada mazkvalificētu darbu, par ko saņem algu vidēji 1223,38 EUR mēnesī. Jāņem vērā, ka arī izdevumi ir attiecīgi, piemēram, par dzīvokļa īri bez komunālajiem pakalpojumiem atbildētājs maksā 530 EUR. Jāņem vērā, ka atbildētāja sieva nestrādā un kopā ar meitu ir pilnīgā atbildētāja apgādībā.

Atbildētājs piekrīt palīdzēt uzturēt bērnu, bet ne tādā apmērā, kā to pieprasa prasītāja. Uzskata, ka prasītāja ir rīkojusies nekorekti, ceļot prasību tiesā, neapspriežot ar atbildētāju šo jautājumu, jo puses kā bērna vecāki varēja savā starpā vienoties bez tiesas starpniecības, jo atbildētājs labprātīgi maksā uzturlīdzekļus bērna uzturēšanai.

Tiesas sēdē prasītāja prasību uzturēja un lūdza piedzīt no atbildētāja prasītājas labā uzturlīdzekļus bērna uzturam 500 EUR, sākot no prasības iesniegšanas dienas līdz bērna pilngadībai; papildus paskaidroja, ka atbildētājs neregulāri un nepietiekošā daudzumā piedalījies dēla uzturēšanā, satiekas reti; prasītāja atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, tādēļ ienākumi ir tikai bērna kopšanas pabalsts; ģimeni uzturēt palīdz prasītājas vīrs; dēls bija deklarēts kopā ar atbildētāju, bet tagad – kopā ar prasītāju. Bērna izdevumi vidēji ir 700 EUR mēnesī, tā kā izdevumus īpaši neuzskaita, tad bērna izdevumu kalkulāciju nevar pateikt.

Atbildētāja pārstāve paskaidroja, ka atbildētājs prasību atzīst daļēji un piekrīt maksāt uzturlīdzekļus 96 EUR mēnesī; atkārtoja un sīkāk analizēja rakstveida paskaidrojumos norādītos apstākļus; papildus paskaidroja, ka atbildētājs arī pēc laulības šķiršanas ir piedalījies bērna uzturēšanā, maksājot prasītājas kontā tādus minimālos uzturlīdzekļus, kādi uz attiecīgu brīdi bijuši; pēc prasības celšanas maksā uzturlīdzekļus 90-95 EUR mēnesī. Atbildētājs dzīvo un strādā Vācijā, saņem minimālo darba algu. Vidējā darba alga ir 1223 EUR. Par visiem obligātajiem izdevumiem, tajā skaitā, par dzīvokļa īri, komunālajiem pakalpojumiem, apdrošināšanu, atbildētājs tērē

851 EUR. Palikusī summa apmēram 371 EUR. Šo summu dalot uz četriem: atbildētāju, viņa sievu, kura nestrādā, viņu meitu un ar prasītāju kopīgo dēlu, sanāk pa 92 EUR katram. Atbildētājs nav spējīgs maksāt lielāku summu. Ja mantiskais stāvoklis uzlabosies, atbildētājs sniegs lielāku palīdzību, kā to darījis arī iepriekš.

Uzklausījusi prasītājas un atbildētāja pārstāves paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, tiesa secina, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta trešo daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, tas ir, ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu, izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Dzimšanas apliecības kopija (lietas 5.lapa) apstiprina, ka 2001.gada 5.maijā dzimušā /pers. D/ vecāki ir /pers. B/ un /pers. A/. Ar Daugavpils tiesas 2007.gada 26.septembra spriedumu lietā Nr.C12106307 (lietas 9.lapa) pušu laulība tika šķirta.

Laulības šķiršanas un laulības apliecību kopijas (lietas 8., 40.lapa) apstiprina, ka prasītājai ir mainīts uzvārds un tagad ir /uzvārds/.

Ar dzīvesvietas deklarēšanas izziņām (lietas 6.-7.lapa) un prasītājas paskaidrojumu ir pierādīts, ka /pers. D/ dzīvo kopā ar māti /pers. A/.

Pušu starpā nav strīda par to, ka bērns dzīvo kopā ar māti /pers. A/, kura īsteno dēla ikdienas aizgādību, ka atbildētājam ir pienākums uzturēt bērnu, ka pēc laulības šķiršanas puses nav noslēgušas rakstveida vienošanos par uzturlīdzekļu samaksu.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punktu un Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumu Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktu uz lietas izskatīšanas dienu minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam pēc 7 gadu vecuma ir 96 EUR.

Strīds pastāv par piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru un par bērna vajadzībām nepieciešamo līdzekļu apmēru.

Lai noteiktu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, ir jānoskaidro pušu mantiskais stāvoklis, spējas uzturēt bērnu un bērna vajadzībām nepieciešamo līdzekļu apmērs.

Atbilstoši iesniegtajām Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2014.gada 6.marta izziņām (lietas 10.-12.lapa) prasītājas ienākumi ir ģimenes valsts pabalsts 11,38 EUR, līdz 2014.gada 31.janvārim bija vidējā darba alga 435,92 EUR. No prasītājas paskaidrojumiem izriet, ka lietas izskatīšanas laikā prasītāja saņem bērna kopšanas pabalstu 300 EUR mēnesī, jo 2014.gadā piedzimis bērns, šī bērna uzturēšanā piedalās bērna tēvs.

No atlīdzības aprēķiniem ar tulkojumu par 2014.gada februāri un martu (lietas 73.-76.lapa) izriet, ka /pers. B/ strādā Vācijā, viņa vidējā darba alga mēnesī ir 1275 EUR (pēc nodokļu ieturējumiem). No iesniegtajām izziņām ar tulkojumiem (lietas 65.-72., 77.-93.lapa) un atbildētāja pārstāves paskaidrojumiem izriet, ka atbildētājam ik mēnesi ir šādi izdevumi: par dzīvokļa īri un siltumu 530 EUR, elektroenerģija 84 EUR, braukšanas mēnešbiļete 99,60 EUR, telefons 39,90 EUR, obligātā apdrošināšana 5,84 EUR un 8,27 EUR, televīzija 29,99 EUR un radio 53,94 EUR, kopā 851,59 EUR. Ikdienas izdevumiem paliek 371,79 EUR. Iesniegtās izziņas, darba algas apmēru un norādītos argumentus prasītāja neapstrīdēja. Jāņem vērā, ka Vācijā minimālā stundas tarifa likme ir apmēram 7-8 EUR, Latvijā – 2 EUR.

Dzimšanas apliecības kopija (lietas 45.lapa) apstiprina, ka atbildētāja apgādībā ir 2008.gadā dzimusī meita. No izziņām (lietas 61.-62.lapa) izriet, ka atbildētāja apgādībā ir arī laulātā, kura nestrādā, apmeklē integrācijas kursus.

Prasītāja un atbildētājs dzīvo atsevišķos dzīvokļos, tādēļ katram ir maksājumi par komunālajiem pakalpojumiem. Pusēm ir vienāds ģimenes sastāvs – laulātie, mazgadīgs bērns un pušu kopīgais bērns.

No pušu paskaidrojumiem izriet, ka pēc laulības šķiršanas, pusēm vienojoties, nepilngadīgais dēls bija deklarēts kopā ar atbildētāju, un atbildētājs veica maksājumus par šo dzīves vietu, kas ir apmēram 20 EUR mēnesī.

Tiesa uzskata, ka bērna uzturēšanas pienākums gulstas uz abiem vecākiem un uzturlīdzekļu apmēru nosaka samērā ar vecāku reālo mantas stāvokli un spējām uzturēt bērnu.

Prasības pieteikumā un tiesas sēdē prasītāja norādīja, ka izdevumi bērnam mēnesī vidēji ir 700 EUR, tajā skaitā ēdināšana 437,37 EUR, izglītība 11,39 EUR, ārstēšana 50,15 EUR, apģērbs, apavi un citi izdevumi 163,83 EUR, divritenis 170 EUR. Sīkākus paskaidrojumus par šiem izdevumiem sniegt nevarēja, aizbildinoties, ka uzskaiti neveic.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 18.maija spriedumā lietā Nr.SKC-863/2011 ir norādīts, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu pēc tā prasījuma rakstura nav iespējams precīzi, balstoties uz lietā esošiem pierādījumiem, noteikt konstantu piedzenamo uzturlīdzekļu apjomu (medicīniskie izdevumi atšķiras atkarībā no tā, vai bērns slimo; izdevumi par mājokli atšķiras ziemas un vasaras mēnešos u.t.t.). Līdz ar to izdevumu pozīcijās, kuras ir mainīgas, tiesa var noteikt atlīdzību pēc sava taisnīga ieskata, kas pamatots uz visu apstākļu apsvērumu.

Prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par kādām īpašām bērna vajadzībām, iesniegtie 120 čeki (lietas 19.-30.lapa) attiecas uz vispārīgiem pirkumiem, no aptiekās izsniegtajiem čekiem nevar secināt, ka pirkumi veikti dēla vajadzībām.

Tiesa uzskata, ka prasītājas minētie izdevumi 700 EUR mēnesī neatbilst bērna pašreizējām vajadzībām, jo pierādījumi par to netika iesniegti. Prasītāja par izdevumu kategorijām nespēja sniegt detalizētu skaidrojumu, pierādījumi par izdevumiem iesniegti tikai daļēji un bez kopēja uzskaitījuma. Tā iesniegtie daudzie čeki par pārtikas preču, ikdienas lietu iegādi nav precizēti ar atsevišķu aprēķinu, tādēļ tiesa šos maksājumus neanalizē.

Izdevumi par ēdināšanu, apģērbs, apavi, higiēnas līdzekļi, kancelejas preces, medicīniskie preparāti, komunālie pakalpojumi par bērna daļu ir tādi izdevumi, kuru nepieciešamība ir vispārzināma un neapšaubāma, tie var mainīties atkarībā no gadalaika un citiem apstākļiem, tādēļ tiesa uzskata, ka bērna vajadzībām vidēji mēnesī tiek tērēti apmēram 200-300 EUR mēnesī. Lielākas summas izmantošanu tiesa apšauba.

Izvērtējot visus apstākļus, ievērojot bērna vecumu un intereses, pušu mantisko stāvokli un spējas uzturēt bērnu, tiesa secina, ka prasība par uzturlīdzekļu piedziņu ir apmierināma daļēji, un no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami uzturlīdzekļi bērnam 96 EUR ik mēnesi, jo šāda summa atbilst atbildētāja patreizējām finansiālajām iespējām. Tiesas ieskatā, šāds uzturlīdzekļu apmērs ir samērojams ar atbildētāja iespējām, iesniegtajiem pierādījumiem un pušu bērna vajadzībām. Tiesa uzskata, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis nav tāds, ka atbildētājs būtu spējīgs maksāt 500 EUR mēnesī. Uzlabojoties atbildētāja mantiskajam stāvoklim, puses ir tiesīgas vienoties par lielāku uzturlīdzekļu apmēru. Ja puses nevar vienoties, prasītāja ir tiesīga celt prasību par uzturlīdzekļu summas palielināšanu.

Prasītāja lūdza piedzīt uzturlīdzekļus no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas. Atbildētājs iesniedza pierādījumus, ka uzturlīdzekļus maksāja labprātīgi, tomēr iemaksātās summas ir dažādas, tikai pēc prasības celšanas maksāja 90-94 EUR. Līdz ar to uzturlīdzekļu piedziņa uzsākama no 2014.gada 12.marta. Atbildētāja veiktie maksājumi pēc 2014.gada 12.marta ir ieskaitāmi piedzīto uzturlīdzekļu summā. Tiesa izskaidro, ka atbildētājam ir tiesības uzturlīdzekļu samaksu apstiprinošus dokumentus iesniegt vai uzrādīt zvērinātam tiesu izpildītājam.

Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augusta spriedumā lietā Nr.SKC-556 norādīja, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, uzturlīdzekļi piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Tiesa neanalizē pušu sniegtos paskaidrojumus par uzturlīdzekļu samaksu pēc 2007.gada un konta izdrukas par uzturlīdzekļu pārskaitījumiem 2012.-2013.gadā, jo prasītāja bija tiesīga celt prasību par uzturlīdzekļu piedziņu agrāk, ja atbildētājs nepienācīgi piedalījās dēla uzturēšanā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Nosakot valsts nodevas apmēru, kura ir piedzenama no atbildētāja valsts labā, tiesa vadās no Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punkta, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu (96EURx12 mēneši = 1152 EUR).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu par prasību naudas summā līdz 2134 *euro* valsts nodeva ir 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro* (15%x1152= 172,80 EUR).

Izziņa par tiesas izdevumiem (lietas 2.lapa) apstiprina, ka izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu ir 15,72 EUR.

Tādejādi no atbildētāja valsts labā ir piedzenama valsts nodeva 172,80 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 15,72 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu tiesa nosaka atbildētājam termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193.-195., 204.^{1}pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus bērnam /pers. D/, personas kods /personas kods/, dzimušam /datums/, 96 EUR (deviņdesmit seši *euro*) ik mēnesi, sākot no 2014.gada 12.marta un turpinot līdz bērna pilngadībai vai līdz pušu materiālā stāvokļa izmaiņām. Ieskaitīt piedzītajos uzturlīdzekļos /pers. B/ uzturlīdzekļu maksājumus, kas veikti pēc 2014.gada 12.marta.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 172,80 EUR (viens simts septiņdesmit divi *euro* 80 *centi*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 15,72 EUR (piecpadsmit *euro* 72 *centi*).

Noteikt atbildētājam termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesai 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2014.gada 29.augusta, iesniedzot apelācijas sūdzību Daugavpils tiesā.

Tiesnese l.Šteine